

A Fővárosi Ítéltábla a ... Ügyvédi Iroda ... által képviselt ... felperesnek Dr. ... igazgatósági tag által képviselt ... I. rendű, a ... Ügyvédi Iroda ... által képviselt ... II. rendű és az ... III. rendű alperesek ellen megbízási díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2013. január 17. napján kelt 5.G.41.344/2011/25. számú ítélete ellen a felperes részéről 26. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 100.000 (Százezer) forint, a II. rendű alperesnek 25.000 (Huszonötezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 469.900 (Négyszázhatvankilencezer-kilencszáz) forint jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A cégnyilvántartás adatai szerint főtevékenységként üzletviteli, egyéb vezetési tanácsadást végző felperesi gazdasági társaság 2005. szeptember 2-i keltezéssel megbízottként határozatlan időre szóló megbízási szerződést kötött az I. rendű alperessel mint megbízóval.

A szerződés szerint a felperes elsősorban a megbízó mindenkori ügyfeleinél folyó projektekben nyújt a megbízó számára tanácsadói szolgáltatásokat, konkrét

feladatait és teljesítésük határidejét az 1. számú melléklet rögzíti; ugyanakkor a megbízó projektjei során a szerződésben meg nem határozott további szolgáltatásokat is igényelhet a felperestől, ilyen esetekben a feladatokat és teljesítésük egyedi feltételeit a megbízási szerződés rendelkezéseit alapul véve a felek mellékletben rögzítik.

A szerződés teljesítése során teljes körű intézkedésre és teljesítésigazolásra jogosult kapcsolattartó személyként a felperes részéről ... ügyvezetőt, az I. rendű alperes részéről ... igazgatósági tagot jelölték ki. Úgy állapodtak meg továbbá, hogy az egyes teljesítésekre vonatkozó mellékletben foglalt eltérő megállapodás hiányában a felperest megbízási díjként a szerződésben a felperesi szakemberenként (projekt menedzser, projekt adminisztrátor, tanácsadó, stb.) meghatározott összegű napi díj illeti meg. A szolgáltatások szerződésszerű elvégzését a megbízó által havonta kiállított és aláírt teljesítésigazolás igazolja, a felperes ennek alapján jogosult benyújtani számláját. A 13. pont úgy rendelkezik, a szerződéssel kapcsolatos jognyilatkozatok érvényes megtételére kizárólag írásban van lehetőség.

Ugyancsak 2005. szeptember 1-i keltezéssel és azonos tartalommal felperes a II. rendű alperessel is megbízási szerződést kötött azzal, hogy kapcsolattartásra jogosult személyként a II. rendű alperes részéről ... ügyvezetőt nevezték meg.

Ezt követően a megbízási szerződés szerinti szolgáltatások teljesítéséért járó díjazás tekintetében felperes és az I. rendű alperes az írásba foglalt szerződéstől eltérően szóban úgy állapodott meg, hogy alperes havonta fix 800.000 forint + áfa összegű fix megbízási díjat fizet a felperesnek. A szóbeli megállapodásban meghatározott megbízási díjat az I. rendű alperes havonta megfizette.

2010 májusában az I. rendű alperes törvényes képviselője szóban közölte a felperesi képviselővel, hogy 2010 júniusától megszünteti a havi fix összegű díjazást, amit a felperes elfogadott.

Az I. rendű alperes 2010. október 14-én kelt levelével 2010. november 15. napjára felmondta a felperessel 2005. szeptember 1-jén megkötött megbízási szerződést.

A felperes képviselőjében ... ügyvezető 2010. október 11-én az I. rendű alperes törvényes képviselőjének címzett e-mailben elszámolást küldött korábbi megbeszélésükre utalva. Az elszámolásban az I. rendű alperessel szemben kiszámlázni kívánt összegként bruttó 767.500 forint, II. rendű alperessel szemben kiszámlázni szándékozott összegként bruttó 580.975 forint szerepel. A levél két szerződéshez kapcsolódóan összesen 580.975 forint összegű, 10 % mértékű elszámolható jutalékot is tartalmaz, rögzíti továbbá, hogy a kiszámlázni szándékozottként megjelölt összegen felül további szerződésekkel összefüggésben a tiszta nyereség 10 %-ának megfelelő mértékű jutalék kifizetésére még nem került sor.

Az I. rendű alperes törvényes képviselője 2010. október 11-én e-mailben küldött válaszlevelében egyebek mellett közölte, egyeztetett a II. rendű alperes törvényes képviselőjével, és abban maradtak, hogy szeptember végéig elszámolnak azzal, amiről a felperes küldött elszámolást és ily módon le kívánják zárni a vitát. A levél azt is tartalmazza, amennyiben a szeptemberre küldött kimutatás alapján a felperes benyújtja számláját, azt I. rendű alperes kiegyenlíti.

Ugyancsak 2010. október 11-én felperes törvényes képviselője újabb e-mailt küldött az I. rendű alperesi képviselőnek az elszámolás tárgyában, amelyben kifogásolta azt, hogy a táblázatban szereplő, már megkötött üzletek után még járó jutalékokat az I. rendű alperes nem akarja kifizetni.

Erre az I. rendű alperes képviselője e-mailben úgy nyilatkozott, továbbra is a felek megállapodásához tartja magát.

A 2010. szeptemberi alperesi teljesítésről a megbízási szerződés 2. számú melléklete szerint kiállított teljesítésigazolás alapján bruttó 767.500 forint információ-technológiai szaktanácsadási díjról 2010. október 13-án kiállított felperesi számlát az I. rendű alperes kiegyenlítette.

A felperes 2010. november 8-i keltezéssel levelet küldött az I. rendű alperesnek, amelyben közölte, tudomásul veszi a megbízási szerződés felmondását, ugyanakkor az eddig elvégzett munkái után járó megállapodott ellenérték mielőbbi kifizetését kéri.

Ezt követően a felperes jogi képviselője 2011. február 26-án kelt levelében 10.273.760 forint + áfa, azaz bruttó 12.842.200 forint megfizetésére szólította fel az I. rendű alperest. A levél szerint a szakmai tanácsadói, szolgáltatói tevékenységre a felek között 2005. szeptember 1-jén létrejött megbízási szerződés alapján felperes 2010 májusáig havi fix díjazásban, valamint jutalékban részesült, ezt követően kizárólag jutalék alapú díjazást kapott. A megszűnt megbízási szerződés alapján az I. rendű alperesnek korábban már megküldött nyilvántartás szerint felperest 2010 júniusától november 15-ig 4.400.000 forint + áfa fix díj (5,5 x 800.000 forint + áfa), valamint a 2011 májusáig „kifutó” szerződések teljesítési jutalékaként 5.873.760 forint + áfa illeti meg az I. rendű alperestől.

Az I. rendű alperes jogi képviselője 2011. március 3-án kelt válaszlevelében visszautasította a felperes követelését, azt állítva, a megbízási szerződés sem fix megbízási díjról, sem jutalékról nem rendelkezik, felperes kizárólag a megbízási szerződés szerinti napidíjra jogosult, az őt megillető napidíjat pedig a felperes által kiállított teljesítésigazolások alapján 2010 júniusától november 15-ig terjedő időszakra is kifizette. Kifogásolta továbbá, hogy felperes követelését több mint 3 hónappal a megbízási szerződés megszűnése után jelentette csak be.

A felperes és az I. rendű alperes közötti egyeztetések nem vezettek eredményre.

Időközben 2011. március 3-án kelt levelében 2011. április 10-i hatállyal a II. rendű alperes is felmondta a felperessel kötött megbízási szerződést, azt is rögzítve, hogy 2010 októberétől a felek jogviszonyában semmiféle megrendelés, teljesítés nem történt.

A felperes 2011. július 13-án előterjesztett, utóbb pontosított keresetében a Ptk. 478. § (1)-(2) bekezdésére, 483. § (3) bekezdésére, 299. § (1)-(2) bekezdésére, valamint 232. § (1) és 301/A. § (2)-(3) bekezdésére alapítva az I. rendű alperest állandó (fix) havi megbízási díj címén 4.400.000 forint + áfa (bruttó 5.500.000 forint) és ebből meghatározott részösszegek után a keresetben megjelölt időpontoktól a kifizetésig a törvényes mértékű késedelmi kamat, továbbá a keresetben felsorolt szerződésekből eredően keletkezett tiszta nyereség után 10 % mértékű „jutalékalapú megbízási díj” címén 4.625.400 forint + áfa (bruttó 5.781.750 forint) és 2011. június 1-től a kifizetésig a törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére

kérte kötelezni; a II. rendű alperesnek 1.248.360 forint + áfa (bruttó 1.560.450 forint) és 2011. június 1-től a kifizetésig a törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezését kérte a keresetben tételesen felsorolt szerződésekből eredően keletkezett tiszta nyereség után 10 % mértékű „jutalékalapú megbízási díj” címén.

A kereseti előadás szerint a felperes és az alperesek között 2005. szeptember 9-én informatikai szaktanácsadási, illetve ... rendszerek bevezetésére írásban létrejött megbízási szerződéseket a felek ráutaló magatartásukkal megerősített szóbeli megállapodásukkal a megbízási díj tekintetében utóbb akként módosították, hogy felperest havi 800.000 forint + áfa fix díj, továbbá jutalékként a felperes közvetítésével az alperesi szolgáltatások igénybevételére megkötött „partneri szerződésekből” származó alperesi bevétel költségekkel csökkentett összegének (fedezet) 10 %-a illeti meg. A megbízási díj a szóbeli szerződésmódosításnak megfelelően került kifizetésre a felperes részére. Az elszámolás úgy történt, hogy az alperesek pénzügyi feladatokat teljesítő alkalmazottai a tárgyhó végén közölték felperessel az elszámolás elkészítéséhez szükséges adatokat; ennek alapján a felperes Excel-táblázatban rögzített elszámolást készített, amely az alperesi adatszolgáltatás alapján a felperesi közvetítéssel létrejött partneri szerződésekből befolyt összeg figyelembevételével számított esedékes jutalékot is tartalmazta; felperes az ily módon elkészített elszámolást e-mailben megküldte alpereseknek, majd az annak elfogadása esetén küldött alperesi teljesítésigazolás alapján felperes benyújtotta számláit.

A felperes állította, mindkét alperes vonatkozásában az elszámolásokat ... e-mail címére küldte, aki a II. rendű alperesnél pénzügyi vezető volt, a számlák alapjául szolgáló visszaigazolásokat ... a II. rendű alperes e-mail címéről küldte meg részére. A felperes véleménye szerint a kereseti előadását bizonyítja az elszámolással összefüggésben e-mailen folytatott levelezés anyaga, az elszámolás során készült Excel-táblázatok, a jutalék vonatkozásában a felperes által közvetített szerződésekről csatolt, a partnercégek törvényes képviselői által aláírt referencia igazolások, továbbá az alperes pénzügyi feladatokat ellátó munkatársainak tanúvallomása. Arra figyelemmel pedig, hogy a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan a megbízási szerződés díjra vonatkozó rendelkezéseinek szóbeli módosítása teljesedésbe ment, a Ptk. 217. § (2) bekezdésére figyelemmel a megállapodás a jutalékalapú díjazás tekintetében is érvényes, függetlenül attól, hogy a szerződésmódosítás nem a megbízási szerződésben előírt írásbeli alakban történt.

A felperes előadta azt is, az I. rendű alperes törvényes képviselője 2010 májusában közölt egyoldalú intézkedésével 2010 júniusától annak ellenére megszüntette a fix díjazást, hogy azt a felperes ellenezte és csak azért tartotta fenn a jogviszonyt, hogy ne szűnjön meg a felek munkakapcsolata, illetve mert kényszerhelyzetben volt. Ugyanakkor az alperesi nyilatkozat nem eredményezte a megbízási díj tekintetében a felek között fennálló megállapodás módosítását, mert azt a felperes nem fogadta el, továbbá azért sem, mert a megbízási szerződésben kikötött írásbeli alak hiányában a Ptk. 217. § (2) bekezdésére figyelemmel a szerződésmódosítás érvényesen nem is jöhetett létre. A felperest ezért a felek korábbi megállapodása alapján 2010 júliusától is megilleti a havi fix díj és a jutalék. Ennek ellenére a

megbízási szerződés felmondását követően alperesek nem egyenlítették ki a megbízási jogviszonyból eredően fix díj és jutalék címén a felperest még megillető összegeket, a felperes 2010. október 11-én e-mailben küldött, mellékletként az elszámolást is tartalmazó felszólítása sem vezetett eredményre.

A jutalék iránti követelésével összefüggésben felperes hivatkozott arra is, az I. rendű alperessel korábban a felpereséhez hasonló jogviszonyban álló, az I. rendű alperesben részvényesként is részesedéssel rendelkező ... tanú által előadottak is azt bizonyítják, hogy az I. rendű alperessel értékesítőként megbízási jogviszonyban állók szóbeli megállapodás alapján jutalékalapú díjazásban részesültek. Korábbi előadásait kiegészítve hivatkozott arra is, hogy a felperes törvényes képviselője útján értékesítői és tanácsadói munkát is végzett az alperes részére.

A jutalék iránti kereseti kérelme körében felperes indítványozta alperesek kötelezését a felperes közvetítésével létrejött partneri szerződésekből eredő bevételeiket igazoló bankszámla kivonatok és könyvelési irataik csatolására, továbbá a jogviszony tartama alatt a felperessel folytatott elektronikus levelezésük anyagának bemutatására. Arra az esetre pedig, ha e kötelezettségüknek az alperesek nem tennének eleget, informatikai szakértő kirendelését kérte a felek közötti levelezés tartalmának megállapítására.

Az I. és a II. rendű alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték, annak jogalapját és összecszerűségét is vitatva.

Az I. rendű alperes egyebek mellett előadta, az írásbeli megbízási szerződés megkötése után szóban úgy állapodott meg a felperessel, hogy felperes havi 800.000 forint + áfa fix díjazásban részesül, amelyet teljesítésigazolás és számla ellenében fizet meg részére. A felek közötti elszámolás 2010 júniusáig e szóbeli megállapodásnak megfelelően valósult meg. 2010 májusában újabb szóbeli megállapodás jött létre a felperessel arról, hogy megszüntetik a fix összegű díjazást, és a továbbiakban ténylegesen ennek megfelelően jártak el. A felperesi előadással szemben tehát a fix összegű díjazás bevezetése és megszüntetése tárgyában egyaránt szóbeli megállapodás volt a felek között, amely mindkét tekintetben teljesedésbe ment, így a Ptk. 217. § (2) bekezdésére figyelemmel érvényes. A fix díjazás megszüntetése tárgyában létrejött érvényes megállapodásra tekintettel pedig 2010 júniusától a felperest megbízási díjként az írásbeli megbízási szerződésben foglaltak szerint napidíj illette meg, amelynek elszámolása és kifizetése a szerződés megszűnése után a felperes által kiállított teljesítésigazolás alapján kifizetésre került, amit a 14/A/2. alatt csatolt okiratok bizonyítanak. Az ezt követően előterjesztett, a per tárgyát képező felperesi követelés a fix díj tekintetében ezért megalapozatlan.

A felperes jutalékalapú díj követelésére nézve állította, a felek között jutalék fizetésére vonatkozóan nem volt megállapodás, jutalék a megbízási szerződéstől függetlenül premizáló jelleggel került kifizetésre azzal a céllal, hogy ösztönözze felperest a minél jobb teljesítésre, a jutalék fizetése azonban kizárólag az I. rendű alperes saját döntésétől függött. A felek közötti megállapodás hiányában a felperesi jutalékigény is megalapozatlan.

A per tartama alatt az I. rendű alperes bejelentette, hogy 2011. szeptember 30-i hatállyal átalakult, aminek cégbejegyzése megtörtént, így a perbeli megbízási szerződésből eredő jogok és kötelezettségek tekintetében jogutódja a belőle kiválással létrejött III. rendű alperesi társaság, amit a szétválási szerződés mellékletének kivonata tanúsít. A perből történő elbocsátását kérte arra figyelemmel, hogy a jogutódlás folytán a perbeli megbízási szerződésből eredő igények tekintetében felperessel szemben nem terheli helytállási kötelezettség.

A II. rendű alperes vitatta, hogy közte és a felperes között a megbízási díj vonatkozásában az írásbeli szerződésben rögzített napidíjtól eltérő szóbeli megállapodás jött volna létre. Az általa csatolt teljesítésigazolásokra hivatkozással állította, felperessel a jogviszony fennállta alatt mindvégig napidíj elszámolására került sor, jutalékfizetés nem történt, a jogviszony megszűnését követően pedig a felperessel teljes körűen elszámolt.

Hangsúlyozta azt is, a felperes és az I. rendű alperes közötti levelezés felperes által csatolt dokumentumai a közte és a felperes közötti jutalékmegállapodás létrejöttének bizonyítására nem alkalmas, miután az I. rendű alperes törvényes képviselője a II. rendű alperes képviselőjére nem volt jogosult. A II. rendű alperes tekintetében az írásbeli megbízási szerződéstől eltérő szóbeli megállapodás létrejöttének időpontjára, módjára nézve továbbá maga a felperes is ellentétes nyilatkozatokat tett a perben. Mindezekkel szemben a felperes sem vitatta a II. rendű alperes által csatolt teljesítés- igazolások tartalmát, és azt, hogy az azok alapján kiállított felperesi számlákat a II. rendű alperes kiegyenlítette.

A II. rendű alperes vitatta a felperes által csatolt táblázatok bizonyító erejét is, figyelemmel arra, hogy azok legfeljebb felperesi előadásnak minősülnek, azonban nem alkalmasak a felperesi állítások alátámasztására.

A II. rendű alperes továbbá kifogásolta, hogy a felperes olyan okiratok csatolására kéri kötelezni az alpereseket, amelyeknek felperesnél is rendelkezésre kell állniuk, így a Pp. 192. §-ára figyelemmel azok csatolására az alperesek nem kötelezhetőek.

A felperes az I. rendű alperes jogutódjaként perbe hívta a III. rendű alperest, ugyanakkor az I. rendű alperes perből történő elbocsátásához nem járult hozzá, arra hivatkozással, hogy biztosítva legyen követelése kielégítési fedezete, illetve hogy az I. rendű és a III. rendű alperes részéről ne kerülhessen sor fedezetelvonásra. Mindezekre figyelemmel az eredetileg I. rendű alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelme vonatkozásában az I. rendű és a II. rendű alperesek egyetemleges marasztalását kérte.

Az elsőfokú bíróság 2012. március 26-án meghozott, fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett 13. sorszámú végzésével megállapította, hogy az I. rendű alperes perbeli jogutódja kiválás folytán a III. rendű alperes, aki az I. rendű alperes pertársaként vesz részt a perben, határozata indokolásában egyebek mellett tényként rögzítve azt is, hogy az I. rendű alperesi társaságból kiválással létrejött III. rendű alperes a szétválási szerződés alapján a perbeli megbízási szerződések vonatkozásában az I. rendű alperes jogutódja.

A III. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság széles körű tanúbizonyítást folytatott, majd 2013. január 17-én meghozott 5.G.41.344/2011/25. számú ítéletével a keresetet elutasította, felperest az I. rendű alperes részére 350.000 forint, a II. rendű alperes részére 254.000 forint perköltség, továbbá az állam javára külön felhívásra 770.500 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

Ítélete indokolásában a Ptk. 474. § (1) bekezdésében és 478. § (1) bekezdésében foglaltakra utalva mindenekelőtt rögzítette, miután felperes az I. rendű és a II. rendű alperesekkel kötött megbízási szerződésekből eredő díjkövetelést érvényesít a perben, a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján felperesre hárult annak bizonyítása, hogy a vele kötött megbízási szerződés alapján alpereseknek díjtartozása áll fenn, továbbá, hogy az milyen összegű; a jogalap körében a jutalékalapú elszámolásra nézve közte és az alperesek között létrejött szerződéses megállapodás tartalmának bizonyítása is a felperest terhelte.

A továbbiakban az I. rendű és a III. rendű alperesek egyetemleges marasztalására irányuló kereseti kérelemre nézve az elsőfokú bíróság kifejtette, az I. rendű alperes átalakulására tekintettel a vele kötött megbízási szerződésen alapuló díjigény az ebben a vonatkozásban jogutódnak minősülő III. rendű alperessel szemben érvényesíthető, az I. rendű alperessel szembeni igényérvényesítés ezért nem vezethetett eredményre, legitimáció hiányában a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 70. § (1) bekezdésében és 85. §-ában foglaltakra is figyelemmel a kereset elutasításának volt helye.

A III. rendű alperessel szembeni kereseti kérelmet érdemben vizsgálva az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a szerződő felek az írásbeli megbízási szerződésben a megbízási díj tekintetében napidíj elszámolásban állapodtak meg, utóbb azonban az írásbeli szerződéstől eltérve szóban olyan megállapodás jött létre közöttük, hogy felperest megbízási díjként havonta fix díjazás illeti meg, amely szóbeli megállapodásuk teljesedésbe is ment. Ezt követően 2010 májusában felperes és az I. rendű alperes között újabb szóbeli megállapodás jött létre a havi fix díjazás jövőbeni megszüntetéséről, amely ugyancsak teljesedésbe ment, ezt bizonyítja, hogy a felperes 2010 májusát követően is fenntartotta a jogviszonyt, továbbá, hogy a teljesítésigazolásokat az I. rendű alperesi igényeknek megfelelően állította ki, amint az az I. rendű alperes által csatolt teljesítésigazolásból is megállapítható. Mindezekre figyelemmel a felperes megalapozatlanul hivatkozik arra, hogy a havi fix díjazás megszüntetéséről I. rendű alperes egyoldalúan döntött. Arra tekintettel, hogy a szóban létrejött megállapodások egyaránt teljesedésbe mentek, azokat a Ptk. 217. § (2) bekezdésében és 218. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a megbízási szerződésben kikötött alakiság megsértése ellenére érvényesnek kell tekinteni. A megbízási díj vonatkozásában 2010 májusában szóban létrejött, a havi fix díjazást megszüntető újabb megállapodás azt eredményezte, hogy a szerződő felek visszatértek az írásbeli szerződésben foglaltak szerinti napidíjas elszámoláshoz. A fix díjazásra vonatkozó szóbeli megállapodás tehát a kereseti kérelem szerinti fix megbízási díjkövetelés alapjául megjelölt 2010. június 1-től november 15-ig terjedő időszakban már nem volt érvényben, e részében a kereset ezért megalapozatlan.

A jutalékalapú megbízási díj követelésre nézve az elsőfokú bíróság kifejtette, a felperes által csatolt okiratokból, a felek közötti levelezés anyagából, az elszámoló táblázatokból, a főkönyvi kimutatásokból megállapítható, hogy 2010 májusát megelőzően az I. rendű alperes részéről jutalékalapú megbízási díj fizetésére is sor került a felperes részére, ugyanakkor olyan esetek is voltak, amikor jutalékfizetés nem történt, vagy a jutalék nulla forintban került meghatározásra, illetve előfordult, hogy „fedezet 10 %” megjelöléssel szerepeltek összegek a kimutatásban. A rendelkezésre álló bizonyítékok, adatok alapján az nem volt megállapítható, hogy e körben a szerződő felek milyen tartalommal állapodtak meg, illetve az sem, hogy a jutalék az alperesi ellenkérelemben előadottak szerint „premizáló jelleggel” került-e kifizetésre. ... és ... tanúvallomása alapján csak azt lehetett megállapítani, hogy az I. rendű alperes különböző módokat, így jutalékfizetést is alkalmazott a vele megbízási jogviszonyban állók díjazásakor. Az e körben a peres felek között létrejött esetleges megállapodás tartalma ugyanakkor a tanúk előtt sem volt ismert. Az alpereseknél a pénzügyi feladatokat ellátó ..., valamint ... tanúk arra nézve nem tudtak nyilatkozni, hogy a felek közötti jogviszonyban irányadó elszámolásoknak mi volt a tartalma. Az elektronikus levelezés tartalma is csak azt bizonyította, hogy az alperesi képviselő ígéretet tett az elszámolásra, a jutalék számításra nézve a felperes által előadottakat azonban nem támasztja alá. Ezért a III. rendű alperessel szembeni jutalékigény is megalapozatlan.

A II. rendű alperessel szemben érvényesített jutalék követelés tekintetében sem volt megállapítható a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a jutalékfizetésre vonatkozóan a felperes által állított megállapodás létrejötte, ezért a II. rendű alperessel szembeni kereseti kérelem sem vezethetett eredményre.

Az ítélet indokolása azt is rögzíti, a felperes által készített, ennél fogva a felperes előadásának tekinthető elszámoló táblázatok sem bizonyítják a jutalékmegállapodás létezését. A jutalékra vonatkozó megállapodás bizonyítottsága hiányában az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az összecszerűség körében előterjesztett bizonyítási indítványok teljesítése szükségtelenné vált, így azokat a Pp. 3. § (4) bekezdésére figyelemmel mellőzte.

Az ítélettel szemben felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet jutalék megfizetése iránt előterjesztett kereseti kérelmeit elutasító, továbbá felperest perköltség és eljárási illeték megfizetésére kötelező rendelkezései hatályon kívül helyezését, és ebben a keretben az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte azzal, hogy a megismételt eljárás lefolytatására az elsőfokú bíróság másik tanácsa, vagy azonos hatáskörű másik bíróság kerüljön kijelölésre; másodlagosan, arra az esetre, ha a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a jutalékigény megalapozottsága megállapítható, az ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezésének megváltoztatását és az alperesek keresete szerinti marasztalását kérte.

A felperes fellebbezésében kifogásolta, hogy nem volt egyértelmű az elsőfokú bíróság bizonyítási indítvány előterjesztésére irányuló felhívása, abból nem volt kétséget kizáróan megállapítható az elsőfokú bíróság által „bizonyítani rendelt jogkérdés”. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság az előterjesztett bizonyítékokra nézve semmiféle kétségét, fenntartását nem jelezte, így a felperes abban a feltevésben

volt, hogy tényállításait az általa előterjesztett bizonyítékok alátámasztják, a jutalék kifizetésére irányuló igénye alátámasztása körében a felperes ezért nem terjesztett elő további bizonyítási indítványt, figyelemmel arra is, hogy a 2012. január 18-án és június 5-én kelt előkészítő irataiban foglalt, a partneri szerződések bemutatásának kivételével a tárgyalás berekesztéséig fenntartott bizonyítási indítványai egy részének teljesítését az elsőfokú bíróság mellőzte, amiből arra következtetett, hogy állításai bizonyítást nyertek.

Felperes a felek közötti 10 %-os jutalékmegállapodás létrejöttének, tartalmának megállapításával összefüggésben különösképpen sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság mellőzte az alperesek kötelezését a jutalékgigény alapját képező időszakra vonatkozó, a felperes által hivatkozott partneri szerződésekkel kapcsolatos bankszámla-kivonataik és könyvelési irataik csatolására; nem vizsgálta meg az F/22-F/26. alatt másolatban csatolt referencia-igazolásokot és nem kötelezte alpereseket annak bizonyítására, hogy a nevezett szerződések nyilvántartásaikban milyen státuszban szerepelnek, illetve azokról alpereseknek milyen bevételei származtak; nem kötelezte alpereseket a perbeli megbízási jogviszony tartalma alatt a felperessel folytatott e-mailek, levelezések bemutatására, illetve nem rendelt ki informatikai szakértőt a küldő és a fogadó levelezőrendszerében tárolt adatok vizsgálatára a felek közötti jutalékmegállapodás tartalmának megállapítása érdekében.

A felperes véleménye szerint a bizonyítékok mérlegelése során az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte ... és ... tanúk által előadottakat, amelyek alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alpereseknél volt jutalékalapú díjazás, amely megállapodáson alapult, továbbá, hogy a felperes képviselője értékesítői tevékenységet is ellátott az alpereseknél.

A fellebbezés szerint a bizonyítékok mérlegelése során továbbá az elsőfokú bíróság nem megfelelően vette figyelembe a becsatolt e-mail levelezést, amely 2005-től a szerződés felmondásáig tartalmazza az Excel-táblázatos elszámolást és a fedezet 10 százalékaként jelzett jutalékot, valamint figyelmen kívül hagyta a munkavállalók tanúvallomásait arra nézve, hogy bevételi adatokat szolgáltatnak a felperes részére. Mindezek az adatok ugyanis azt bizonyítják, hogy a felperes díjazása az alperesek bevételeihez igazodott és hogy a felperesi jutalék az alperesi bevételek költséggel csökkentett részének (fedezet) a 10 %-a volt.

A felperes véleménye szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a felek szóbeli megállapodásának érvényességét csak „a 2010 utáni változásokra kiterjedően” találta megállapíthatónak, mert a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a jutalékra vonatkozóan is érvényes szóbeli megállapodás jött létre. Ezzel összefüggésben a felperes hangsúlyozta azt is, a meghallgatott négy tanú egybehangzóan azt adta elő, hogy az alperesek saját bevételeikről rendszeresen adatot szolgáltatnak alvállalkozóik részére, valamint az alvállalkozóknak egyedi elszámolás alapján saját bevételeik után fizettek díjazást.

A felperes hivatkozott arra is, bár kétségtelen, hogy a jutalékmegállapodás tartalma vitatott volt, és arra nézve a felek képviselői személyes meghallgatásuk során egymásnak ellentmondóan nyilatkoztak, ugyanakkor a felek között öt éven át folytatott levelezésből, az elszámoló táblázatokból megállapítható, hogy a 10 %-os

jutalék tekintetében megállapodás jött létre, a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte.

A felperes hangsúlyozta azt is, az első fokú eljárás során (2012. január 18-án csatolt beadványában) megjelölte, hogy az alpereseknek mely partneri szerződések alapján származott olyan bevétele, amely után felperest jutalék illeti meg és ezzel összefüggésben referencia-igazolásokat is csatolt. Az alperesek sem ezen partneri szerződések létét, sem az azokból származó folyamatos bevételeiket, sem azt nem cáfolták, hogy a felperes munkájának eredményeként jutottak a bevételekhez. Erre figyelemmel is téves a felperesi jutalékkövetelés elutasítása. Véleménye szerint az általa hivatkozott szerződések tartalma, az azokból származó alperesi bevételek nem minősülnek üzleti titoknak, hiszen a felperes értékesítőként és tanácsadóként ismerte a szerződések tartalmát, így az üzleti titokra hivatkozással a szerződések tartalmára, az alperesi bevételekre vonatkozó bizonyítási indítványai teljesítése nem mellőzhető. Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában nem értékelte ... tanú nyilatkozatainak ellentmondásait és iratellenességét.

Az I. rendű és a III. rendű alperesekkel szemben előterjesztett kereseti kérelem elbírálásával összefüggésben a felperes azt is sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság anélkül állapította meg az I. rendű alperes vonatkozásban a keresetösségi jog hiányát, hogy a jogutódlás körében alperesek igazolták volna a szétválási szerződés tartalmát, illetve hogy ennek igazolására az alpereseket az elsőfokú bíróság felhívta volna. A Pp. 190. § (1)-(3) és 197. § (1) bekezdésére utalva azt is hangsúlyozta, a bizonyítékok jelentős része az alperesek könyvelésében, valamint az informatikai eszközeiken tárolt levelezésében található, ezért terjesztett elő bizonyítási indítványt ezek vizsgálatára.

A felperes véleménye szerint az első fokú ítélet indokolásában foglaltakkal szemben a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg tényként, hogy a peres felek között teljes körű elszámolásra került sor. Kétségtelen, hogy a felperes által kiállított utolsó számla kiegyenlítésre került, nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a jogviszony megszűnéséhez kapcsolódó teljes körű elszámolásra vonatkozó végszámláját a felperes az ahhoz fűződő áfa fizetési kötelezettségére figyelemmel „kármegelezési” megfontolásból nem állította ki, az pedig, hogy a teljes körű elszámolásra vonatkozó végszámla kiállítása felperesnek szándékában állt, az I. rendű alperessel 2010 őszén e-mailben folytatott levelezés tartalma is bizonyítja.

A felperes véleménye szerint ... tanúvallomása azt is bizonyítja, hogy a teljesítés-igazolások csak a könyvelés számára készült bizonylatok voltak, több esetben eltértek a tényleges munkavégzéstől, továbbá hogy az alperesek azt a gyakorlatot követték, hogy az írásbeli „bianco” megbízási szerződés mellett a 10 %-os jutalékra szóbeli megállapodást kötöttek alvállalkozóikkal. Ily módon az is megállapítható, hogy az alperesek által bizonyított napidíjas elszámolás csupán az egyszerűbb könyvvitel szempontjából alkalmazott dokumentáció volt, de nem felelt meg a felek valós szerződési akaratának. A napidíjas teljesítés-igazolások egyébként sem életszerűek, amit az I. rendű alperes által 7,675 nappal kiállított 2010. szeptember 13-i teljesítés-igazolás is bizonyít. Ezen okirat alapján az is nyilvánvaló, hogy az elszámolás nem a teljesített napok alapján történt, hanem a díj összege az eredetileg jutalékként járó összegből visszaszámítással került meghatározásra.

Az I. rendű és a II. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az első fokú ítélet helybenhagyását kérték, helyes indokaira tekintettel.

Egyaránt hangsúlyozták, az elsőfokú bíróság az eljárási szabályoknak megfelelően, maradéktalanul eleget tett a bizonyítandó tényekre és a bizonyítási teherre nézve a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak szerinti előzetes tájékoztatási kötelezettségének, amely kötelezettség nem terjedt ki arra, hogy a bizonyítékoknak a bizonyítási eljárás befejezését megelőző értékelése alapján a feleket tájékoztassa az általuk előadottak bizonyítása érdekében az esetleges további bizonyítás szükségességéről. Erre a bíróságnak eljárásjogi lehetősége nincs.

Az alperesek egyező véleménye szerint továbbá az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítás lefolytatása után a rendelkezésre álló bizonyítékokat a maguk összességében helytállóan mérlegelve állapította meg a tényállást és abból minden tekintetben helytálló jogi következtetést levonva utasította el felperes keresetét a jutalékalapú díjazásra vonatkozó szóbeli megállapodás létrejöttének és tartalmának bizonyítottsága hiányában, helytállóan mellőzve a felperes további bizonyítási indítványait, amelyek a követelés összegaszerűségére vonatkoztak.

Az I. rendű alperes arra is hivatkozott, az első fokú eljárásban felperes sem a szétválás tényét, sem az ezzel összefüggésben a perbeli megbízási jogviszonyban bekövetkezett jogutódlás tényét nem tette vitássá, illetve felhívás ellenére a kereshetőségi jog kérdésében sem tett nyilatkozatot. Kiemelte azt is, sem ..., sem ... nem tudott tanúvallomásában releváns nyilatkozatot tenni a felperesi előadás szerinti jutalékalapú díjmegállapodásra nézve, továbbá ... tanú szavahihetőségét is megalapozatlanul vitatja a felperes.

A II. rendű alperes azt is hangsúlyozta, a felperes olyan alperesi bankszámla kivonatok, könyvelési iratok, valamint harmadik felekkel kötött szerződések becsatolására kötelezésére tett indítványt, amely okiratok a II. rendű alperes üzleti titkait tartalmazták, ugyanakkor miután a felperes II. rendű alperes versenytársának minősül, a II. rendű alperes ezen okiratokat egyébként sem köteles a felperes rendelkezésére bocsátani. Arra figyelemmel pedig, hogy a felek közötti levelezés anyaga a felperesnél is teljes körűen rendelkezésre kell, hogy álljon, a felek közötti levelezés tartalmának megállapítására informatikai szakértő kirendelésének feltételei nem álltak fenn.

A III. rendű alperes törvényes képviselője csatlakozott az I. rendű alperesi fellebbezési ellenkérelemben előadottakhoz.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és az ellenkérelmek korlátai között bírálta felül, a keresetet a fix megbízási díj iránti követelés vonatkozásában elutasító, fellebbezés hiányában a Pp. 227. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett rendelkezés tekintetében az első fokú ítéletet nem vizsgálta.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta és abból helytálló jogi következtetést levonva utasította el a felperes jutalékalapú megbízási díj címén előterjesztett kereseti kérelmét valamennyi alperessel szemben.

Az eljárási szabálysértésekkel kapcsolatos felperesi fellebbezési előadásokkal összefüggésben a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható volt, hogy az elsőfokú bíróság a 2012. január 4. napján tartott tárgyaláson a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltaknak és az azon alapuló bírói gyakorlatnak megfelelően adott tájékoztatást a felek részére a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítatlanság következményeiről, e körben ezért a fellebbezésben előadottak nem bizonyultak megalapozottnak.

Megalapozatlanul kifogásolja a felperes fellebbezésében azt is, hogy az érdemi határozat meghozatalát megelőzően az elsőfokú bíróságtól semmiféle tájékoztatást nem kapott arra nézve, hogy a felperes által szolgáltatott bizonyítékok ne lennének elégségesek a felperesi tényállítások bizonyítására. A bíróság Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettsége arra nem terjedt ki, hogy a bizonyítási eljárás anyagát az érdemi határozat meghozatalát megelőzően értékelve tájékoztassa a feleket a tényállításaik körében esetlegesen még szükséges további bizonyításra nézve, figyelemmel arra is, hogy a bizonyítékok Pp. 206. §-a szerinti értékelésére kizárólag a bizonyítási eljárás befejezését követően meghozott érdemi határozatban kerülhet sor a Pp. 221. §-ában foglaltak szerint, amint arra a fellebbezési ellenkérelmükben az I. és a II. rendű alperesek helytállóan hivatkoztak. A BH 2009. évi 9. számában megjelent, a Polgári perrendtartás tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályainak alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2009. (VI.24.) PK vélemény 10. pontja szerint a bizonyítékokat a bíróságnak az érdemi határozatában kell értékelnie, annak azonban nincs akadálya, hogy amennyiben az adott tényre vonatkozóan foganatosított bizonyítást nem tartja elégségesnek - e tény közlése nélkül - a felet további bizonyítási indítvány előterjesztésére hívja fel.

Az elsőfokú bíróság a 2012. június 15-én tartott tárgyaláson ismét felhívta a felperest további bizonyítási indítványainak mellőzés terhe mellett történő előterjesztésére, melyre a felperes 20. sorszám alatt okirati bizonyítékokat csatolt bejelentve, hogy nincs további bizonyítási indítványa.

Helytállóan mellőzte az elsőfokú bíróság a felperes által e beadványát megelőzően indítványozott további bizonyítás felvételét is. A mellőzött bizonyítási indítványok egy része olyan bizonyítékokra vonatkozott, amelyekkel a felperesnek is rendelkeznie kellett (a felek között folytatott elektronikus levelezés anyaga). A további mellőzött bizonyítási indítványok pedig lényegében az összecszerűség körébe tartozónak tekinthetők, és miután az elsőfokú bíróság a kereset jogalapját - a jutalék alapú megbízási díj fizetésére vonatkozó megállapodás létrejöttét és tartalmát - nem találta bizonyítottnak, a per eldöntéséhez az összecszerűségre vonatkozó bizonyítás felvételére nem volt szükség. E körben az elsőfokú bíróság egyebekben helytállóan rögzítette tényként azt is, hogy a tárgyalás berekesztését megelőzően a felperes úgy nyilatkozott, ítélet meghozatalát kéri, további bizonyítási indítványa nincs. E felperesi nyilatkozatra tekintettel sem róható az elsőfokú bíróság terhére a korábban előterjesztett felperesi bizonyítási indítványok mellőzése.

A rendelkezésre álló adatok alapján az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg ítélete indokolásában azt, hogy a felek jogviszonyának fennállása alatt az I. rendű alperes részéről történt jutalékfizetés. Ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság azon ítéleti megállapításával is maradéktalanul egyetért, hogy az általa szolgáltatott bizonyítékokkal a felperes nem tudott eleget tenni a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján rá háruló bizonyítási kötelezettségének arra nézve, hogy akár az I. rendű, akár a II. rendű alperes részéről a felek szóbeli megállapodásába foglaltan kötelezettségvállalás történt volna a jutalékfizetésre nézve, mi volt ezen megállapodás tényleges tartalma, továbbá, hogy a felperes részére az általa állított tartalmú megállapodásban foglaltaknak megfelelően került volna sor jutalék kifizetésére. A felperes által csatolt okirati bizonyítékok, levelezési anyag, Excel-táblázatok azon felperesi előadás kétségmentes bizonyítására sem voltak alkalmasak, hogy miután az általa Excel-táblázat formájában készített, az esedékes jutalékokat is tartalmazó táblázatok tartalmának alperesi elfogadása megtörtént, a perbeli megbízási szerződés 2. számú melléklete szerinti, napidíjra vonatkozó elszámolást tartalmazó teljesítésigazolás az elszámolásban szereplő összegről került kiállítására, majd pedig az alperesek az Excel-táblázatban és az annak alapján kiállított teljesítésigazolásban foglalt összeget fizették ki a felperes részére. E körben az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat helytállóan, okszerűen mérlegelte, és a jutalékalapú díjazásra vonatkozó megállapodás létrejöttének, tartalmának bizonyítottsága hiányában megalapozottan utasította el a felperes keresetét.

Arra helytállóan hivatkozott fellebbezésében a felperes, hogy a Gt. 85. § (4) bekezdése alapján abban az esetben, ha a szétválási szerződésben hozzá telepített valamely jogviszonyból eredő kötelezettségének a jogutód esedékességkor nem tesz eleget, úgy a szétválással érintett valamennyi jogutód felelőssége egyetemleges. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg az I. rendű alperes passzív perbeli legitimációjának hiányát. A kereset érdemi megalapozatlanságára tekintettel azonban ez a tévedés az ügy érdemére nem hatott ki.

Ugyancsak megalapozatlanul kifogásolta fellebbezésében felperes a perbeli megbízási jogviszony tekintetében az I. rendű és a III. rendű alperes közötti jogutódlás megfelelő bizonyításának elmaradását, figyelemmel arra, hogy az első fokú eljárás során a felperes nem vonta kétségbe az I. rendű alperes jogutódlás tényére vonatkozó bejelentésének megalapozottságát, a szétválási szerződés tartalmára nézve tett alperesi előadásokat nem vitatta, ezért azokat a Pp. 163. § (2) bekezdésére tekintettel az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértés nélkül fogadta el valónak, és hozta meg végzését a jogutódlás tárgyában, amely végzéssel szemben egyebekben a felperes nem terjesztett elő fellebbezést.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. és II. rendű alperes

32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alkalmazásával a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányosan, mérsékelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére, a jogi szakvizsgával rendelkező igazgatósági tag által a Pp. 73/C. § (2) bekezdés c) pontja alapján képviselt I. rendű alperes vonatkozásában megfelelően alkalmazva a rendelet előírásait. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt jogorvoslati illeték megfizetéséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett. A III. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban igazolt költsége nem merült fel, így arról határozni nem kellett.

Budapest, 2014. január 16.

Dr. Tibold Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k.
s.k.
előadó bíró

Levek Istvánné dr.
bíró